16. 10. 2022 – Bláznovská zvěst

1. čtení: Jr 1, 1-10

Píseň: NEZ231 – Ten obraz zlatý, obraz se k nebi tyčí

Základ kázání: Jr 20, 1 – 21, 10

Kázání: Milí shromáždění,

co když se lidé nemohou změnit? Co když se mýlí celá Bible i Bůh sám – a člověk pravdivého pokání, obrácení, metanoie, změny schopen prostě *není*? Co když *Bůh* sám vlastně není?

Vždyť to vše by dobře vysvětlilo skoro všechno v lidském světě. Současnou i minulou situaci ekonomickou, energetickou, mezinárodní, válečnou – ale i uvnitř společnosti, uvnitř rodin i uvnitř lidských duší.

A to nejsme ve válce. Nejsme obleženi nepřáteli. Jeruzalém byl. Jeremjáš byl. Jakékoli jsou naše pocity a dojmy, naše prožívání a strachy a obavy, naše jistoty skutečné nebo falešné, tak za hradbami České republiky nepřátelská armáda není. Nikdo na nás nestřílí rakety. Nikdo nás nebombarduje katapulty ani šípy.

Jeruzalém v době dnešních oddílů ano. Byly to poslední dny a týdny posledního zbytku Božího lidu. Zaslíbené země. O stopadesát let dříve navíc padl vlastně úplně stejně Severní Israel. Mnohem větší, bohatší, silnější. Také navzdory slovům proroků. Také v neposlušnosti prorokům a Bohu. A v Jeremjášově době se to samé dělo s Jižním Israelem – Judou.

Tak je snad Jeremjášova deprese pochopitelná. Ačkoli i v ní zůstává svatým Božím. Protože nepochyboval o Božích slovech. Nikdy ho ani nenapadlo, že by Bůh nebyl, neměl pravdu, mýlil se, zlomyslně a zbytečně škodil nebo něco udělal špatně. Jeremjáš si prostě jen přál již nežít. Nebo se rovnou nikdy nenarodit. Vždyť na jeho slova vlastně nikdo moc nedal. Jeho slova, ačkoli přímo od Boha, nezměnila lidskou situaci – protože lidé je odmítali.

Ale to je přece samozřejmé! Vždyť Jeremjáš byl vlastizrádce! Obleženému svatému městu Božího vyvoleného lidu zvěstoval:

Vzdejte se. Vzdejte se Babylóňanům. Protože Bůh bojuje *s nimi*. Protože Bůh bojuje s nimi *proti vám*. To přece nemůže uprostřed války a boje nikdo říkat! To je vlastizrada a podrývání morálky. To je na zastřelení na válečné frontě – vždyť radí kapitulovat a vzdát se a přidat se k nepřátelům!

A přesto měl stejná slova od Hospodina lidu meldovat pořád dokola. Takže Hospodin je vlastizrádce? Nebo měl Bůh pravdu, a tehdejší vládu měli lidé neposlouchat – ba dokonce jednat aktivně proti ní?

Odpověď je jednoznačná a jasná – už v knize Jeremjášových slov. Také u dalších proroků. Také z dějin: Krátce po dnešních slovech totiž Babylóňané srovnali Jeruzalém se zemí. Nezůstalo z něj skoro nic. Ani z prvního, a jediného, Hospodinova chrámu nezbylo *nic*. Sidkijáš, Pašchúr a další byli pobiti nebo odvedeni do zajetí.

A pak Babylóňané našli Jeremjáše ve vězení. Toho vlastizrádného, morálku-bourajícího, prý-Hospodinova-proroka. A osvobodili ho. A mohl si vybrat, kde bude od té chvíle žít (Jr 38). Jeho nepřátelé ho vysvobodili z vězení, kam Jeremjáše zavřeli jeho vlastní – Bohem vyvolený – lid!

To je ale přece perfektní důkaz Jeremjášovy viny, ne pravdivosti jeho slov! Jasně, že právě toho kolaboranta, pro-babylónského podporovatele a šiřitele fake-news o nějakém Božím soudu *právě Babylóňané* vysvobodili a odměnili!

A takového Bible dává za příklad?! Kde jsou slova o tom, že to dobře dopadne? Vždyť to je příběh o kolaborantovi, zrádci a kryse, která dopadla dobře! Zatímco odvážný a věrný Boží lid do posledního muže bojoval proti pohanům! Teda, kromě krále Sidkijáše a jeho nejbližších – ti všichni se pokusili zdrhnout, jakmile přišel Nebúkadnesar… ale ostatní statečně a srdnatě bojovali!

Ale bojovali zbytečný boj. Boj nesmyslný a špatný. Který nejenom, že nemohli vyhrát, ale jehož bojováním *nemohli nikomu* prospět. Vždyť bojovali proti pomazaným, svatým Božím! Bojovali *proti svému vlastnímu Bohu*!

Proti Bohu Hospodinu, který i v posledních dnech očividně prohraného boje nabízel svým protivníkům – Israelcům – záchranu. Vykoupení. Spásu. Jejíž cenou bylo podřízení se Bohu. Podřízení se

svému vlastnímu Bohu. A tak složení zbraní. A kapitulace před Hospodinem. A tak před Babylóňany.

Vždyť viděli a slyšeli, co říkali Hospodinovi proroci o Asyřanech v Severním Israeli o pár generací dříve: To samé, co Jeremjáš teď jim! Taky tam bojovali do posledního muže. A taky z nich nic nezbylo. A stejně si jižní Israelci mysleli, že jejich stejné rozhodnutí ve stejné situaci povede k jiným důsledkům.

To je, mimochodem, jedna z definic klinického šílenství: Ve stejných situacích dělat stále znovu stejné, ale očekávat *odlišné* výsledky.

Nojo, ale co je alternativou šílenství a pohanství…? Poslouchat Hospodina? Sloužit mu? Vždyť takoví jsou také šílenci – jen pro Krista a Kristovi, jak to řekne i Nový Zákon (1Kor 1, 21nn). A jak je to snad zřejmé na řadě postav, kterým se poslední dobu věnujeme.

Tak jestli šílenství pohanské a lidské nebo šílenství Kristovo a Boží, to už je přece jedno, ne?

No, není. I Jeremjáš se svého „vyvýšení“ dočkal. A uprostřed toho všeho hrstečka severoisraelského židovství přežila. Zřetelně a očividně jen z *Boží* milosti. *Jen* z Boží milosti Gerizímské, Samařské židovství existuje dodnes. A roste. Na rozdíl např. od českobratrské církve evangelické. A funguje od starověku takřka bez rozdílu…

A stejně jako jejich kdysi „jihoisraelští“ bratři, i oni mohu již sedmdesát let v relativním klidu žít opět v Zaslíbené zemi. Po skoro třech tisících letech exilu.

Protože tak veliké byly následky israelského hříchu. A asi ještě v něčem trvají. Tak veliký byl israelský hřích. A asi také ještě v něčem trvá. Takřka tři tisíce let diaspory, rozptýlení, bezdomovectví. Po asi pěti stech letech života v Zaslíbené zemi. To je sakra rozdílná perspektiva od pohanské – Boží lid vyhlíží, plánuje na *tisíciletí*! Bere vážně následky na *tisíciletí* dopředu!

Což je ale přece zase šílené! Rozhodně z pohanského pohledu. Něco takového může udělat jen šílenec. Šílenej magor, jako byl třeba Abraham. Nebo Mojžíš. Nebo Ježíš – toho tedy ještě Israelci nemohli znát. Ale stejné dělal taky David. A Izaiášové. A docela nemálo dalších vyšinutců.

A také Jeremjáš. Vždyť jeho jméno Jirme-jahú znamená „vyvyšuje Hospodin.“ Ale Jeremjáš byl pořád ponižován, zavírán,

posmíván, pronásledován – i svými nejbližšími. A přesto zvěstoval pořád dokola slova soudu. Pořád zvěstoval slova podvracení a soudu, boření a rozvracení.

A to, že to *vždycky* znovu byla také slova stavění a sázení, to už Boží lid neviděl ani neslyšel. Že uprostřed opět převažujících slov soudu znělo: Podřiďte se, obraťte se, čiňte pokání, změňte sami sebe – a já, Hospodin, vás zachráním – neviděli ani neslyšeli. Protože to byla záchrana *prohrou*. Bylo to *vítězství prohrou*. Prohrou vlastního ega. Žebříčku hodnot a priorit. Prohrou vůči Babylóňanům. Prohrou pohanství a lidského šílenství.

Záchrana Boží znamenala, a stále znovu znamená, zvítězit prohrou. Jako Ježíš na kříži. Jako Abraham opouštějící rodnou zem. Jako Abraham s nožem v ruce na hoře Mórija nad spoutaným Izákem. Jako Noe stavící archu. Jako Jákob přinášející požehnání zrádnému Lábanovi a stále znovu prchající. Jako král David opakovaně utíkající, než aby vedl občanskou válku uprostřed Božího lidu. Jako prohrával Jeremjáš opakovaně zavíraný do klády. Do vězení. Do cisterny. Jako prohrou zvítězil ukamenovaný Štěpán. Také Petr a Pavel – a všichni ostatní učedníci, apoštolové i raní křesťané, kteří zemřeli mučednickou smrtí. Ve víře v Boží vítězství prohrou.

Ale to je přece na první pohled zase šílené: Vyhrát prohrou. Zvítězit vlastní obětí. Victor quia victima – vítěz, *protože* oběť. Že poslední budou první. Že první budou poslední. Že Boží království roste, ačkoli ho vlastně nikdo nevidíme. Že největším mezi lidmi je ten, kdo slouží. Ne kdo vládne a rozhoduje a povídá kde co.

Stejně jako byl šílený ten Jeremjáš: Protože po všem tom zoufalství dvacáté kapitoly šel a zvěstoval zase stejně šílené Boží slovo: Vzdejte se. Vzdejte se Bohu. Ztraťte svůj život i tvář tváří v tvář Babylóňanům, s nimiž bojuje Hospodin *proti vám*.

Jedině tak můžete ukořistit svůj život. To je jediná cesta života. I to bude říkat o šest set let později také Ježíš. Trochu jinými slovy.

Protože jen tak mohou věci „dopadnout dobře:“ Vítězstvím prohrou. *Božím* vyvýšením uprostřed i vlastního ponížení.

Amen.

Píseň: NEZ526 – Tvůj kříž mi září v temnotách